

Kommunledning

Dnr KS 2019/012

Till Kommunstyrelsen

Vårändringsbudget 2020 Vaggeryds kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige öka kommunens budget med 11 mnkr år 2020 enligt tjänsteskrivelsens uppställning över skatter och statsbidrag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunalskatten är den största intäktskällan för en kommun. Därefter påverkas kommunernas finansiering till stor del av de kommunala utjämningsystemen som är stora poster inom ramen för kommunens finansiering. Denna vårändringsbudget tar sin utgångspunkt i kommunens samlade ökning av resurser såväl skatter som utjämnings för 2020. Det är viktigt att poängtera den osäkerhet som finns hos prognosmakarna kring hur konjunkturen kommer utvecklas. Konjunkturen påverkar såväl kommunens kostnader som intäkter samtidigt som vi inte kan påverka konjunkturen utan enbart förhålla oss till dess effekter. Bedömningarna kring sysselsättningens utveckling (antalet arbetade timmar) och därmed skatteunderlagen för kommunerna framöver är viktiga faktorer för kommunens ekonomiska förutsättningar. Vi utgår ifrån Sveriges kommuner och regioners prognoser. Vi vet av erfarenhet att dessa snabbt kan förändras. Det innebär att man alltid måste hoppas på det bästa, men planera för ett scenario som inte är lika gynnsamt. I denna förändringsbudget där kommunens resurser ökar något 2020, ligger förändringen framförallt inom ramen för inkomst- och kostnadsutjämnings varvid dessa poster belyses lite extra i denna tjänsteskrivelse. Det är framförallt kostnadsutjämnings som påverkat intäkter mest 2020 vilket beror på de modifieringar som regeringen beslutade att verkställa 2020. En nedjustering är gjord på fastighetsavgiften, vilket motiveras av att regeringen inte betalar ut den budgeterade nivån utan en lägre nivå 2020. Generella bidrag från staten med stark koppling till flykting hanteras och fördelas av AME integrationsverksamhet.

Effekterna av dessa förändringar publicerades under hösten 2019 för landets kommuner. Den 28 december fick Vaggeryds kommun en prognos på den ekonomiska effekten av regeringens förslag som endast berörde kostnadsutjämnings och införandebidragen. I januari har kommunen fått en samlad bild av helheten och i detta ärende förslås mot bakgrund av detta en ökning med 11 mnkr i skatter och statsbidrag för 2020.

Nedan redovisas skillnaderna mot tidigare beslutad budget (tidigare budget inom parentes).

Skatteintäkter 650,7 mnkr (651,6)
Inkomstutjämnings 148,0 mnkr (144,0)
Kostnadsutjämnings -3,7 mnkr (-16,2)
Regleringsbidrag 14,6 mnkr (15,6)
Utjämnings LSS -5,2 mnkr (-4,6)
Fastighetsavgift 28,2 mnkr (31,2)

I ärenderutan nedan i tjänsteskrivelsen görs en kort beskrivning av systemens uppbyggnad och syfte.

Ärende

Utjämnningen mellan kommuner görs inom fem olika delsystem:

- Inkomstutjämnning
- Kostnadsutjämnning
- Strukturbidrag
- Införandebidrag
- Regleringsbidrag/avgift

I Sverige finns både ett kostnads- och inkomstutjämningsystem. Systemen som staten förfogar över syftar till att garantera alla kommuner likvärdiga förutsättningar för att driva verksamhet, oavsett strukturella förhållanden. Strukturella faktorer är ett begrepp som används ofta och är sådana faktorer som en kommun inte kan påverka på kort sikt som gleshet (ex. norrlandskommuner – stora avstånd), antalet invånare i olika åldersgrupper, utbildningsnivån i befolkningen etcetera.

Inkomstutjämnningen syftar till att utjämna för skillnader i skatteintäkter mellan kommuner, det vill säga skillnader som beror på att invånare har olika hög inkomst/lön. Kommunerna i Sverige garanteras 115 procent av en uppräknad genomsnittlig medelskattekraft i riket. Det finns ett antal kommuner i Sverige som har en skattekraft över statens s.k. garantinivå, dessa kommuner får betala en avgift till systemet. Denna del är relativt systemets omslutning liten, den största delen för att säkerställa att alla kommuner får 115 procent finansieras av staten. Vaggeryds kommun beräknas få 148 mnkr år 2020 inom ramen för detta system, vilket är 4 mnkr högre än budget 2020 som baserades på tidigare prognoser.

Den stora skillnaden mot beslutad budget i Vaggeryds kommun har uppstått utifrån den översyn som gjordes av statens kostnadsutjämningsystem och som beslutades tas i bruk från och med 2020.

Effekterna av dessa förändringar publicerades under hösten 2019 för landets kommuner. Den 28 december fick Vaggeryds kommun en prognos på den ekonomiska effekten av regeringens förslag som endast berörde kostnadsutjämnningen.

Syftet med kostnadsutjämningsystemet är att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t ex. skillnader i andelen barn eller andelen äldre mot riksnittet. Systemet ska däremot inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet. Det nya kostnadsutjämningsystemet består av nio delmodeller:

- Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
- Förskoleklass och grundskola
- Gymnasieskola
- Kommunal vuxenutbildning
- Individ- och familjeomsorg
- Äldreomsorg
- Infrastruktur
- Verksamhetsövergripande kostnader
- Kollektivtrafik (gemensam för kommuner och landsting)

Kostnadsutjämningsystemet består således av flera olika delsystem som försöker fånga faktorer som påverkar kommunernas kostnader. Skälet till att ha detta system är att staten genom systemet kan fördela om ekonomiska resurser mellan kommunerna så att de kommuner som exempelvis har en högre andel äldre i befolkningen ska få resurser från de kommuner som har färre äldre att ta ansvar för inom ramen för sin lokala äldreomsorg.

Kostnadsutjämningsystemet är ett slutet system, det vill säga staten tillför inga ekonomiska medel utan de som får ett bidrag ur systemet, får detta från de kommuner som betalar en avgift. Statistiska Centralbyrån (SCB) har regeringens uppdrag att göra beräkningar åt kommunerna vid vissa tillfällen på året.

I kostnadsutjämningsbeslutet beslutades om tre nya delmodeller:

- kommunal vuxenutbildning
- infrastruktur
- verksamhetsövergripande kostnader

Delmodellerna för;

- barn och ungdomar med utländsk bakgrund,
- befolkningsförändringar,
- bebyggelsestruktur
- löner

togs bort och delar inarbetades i övriga modeller.

Lönekolumnen som tidigare var särredovisad har i den nya modellen istället infogats i de olika delmodellerna som är verksamhetsinriktade (förskolemodellen, grundskolemodellen etcetera). Detta gör att man inte kan analysera detaljerna mellan den gamla och nya modellen. Det socioekonomiska perspektivet har lyfts in i det nya systemets delmodeller. Kommunen har utifrån förändringarna fått ett positivt ekonomiskt utfall jämfört den gamla modellen. Vi har emellertid de senaste åren fått en negativ prognos i maj/juni inom ramen för systemet. Det har ställt till det i budgetarbetet. Skillnaden mot budget uppgår till ungefär plus 12,5 mnkr. Kommunen får emellertid vara med och finansiera införandebidraget med ungefär 273 kr per invånare. Det är ett bidrag som de kommuner får som fått en negativ effekt av förändringen. De 273 kronorna per invånare justeras i den s.k. regleringsposten. Nettoeffekten för Vaggeryds kommun av förändringarna i kostnadsutjämningsystemet är således inte samma som budgetskillnaden i detta ärende å andra sidan avser inte detta ärende redovisa effekter av systemförändringen i detalj utan är ett budgetärende.

Beslutet ska skickas till

Alla nämnder
Kommundirektör
Ekonomichef

Handläggare

Jörgen Hansson
Ekonomichef